

DOĞA DERNEĞİ ÖDA GÜNCELLEME PROGRAMI

Ülke ölçeğindeki ilk ÖDA envanterlerinden biri olan "Türkiye'nin Önemli Doğa Alanları" kitabı, Doğa Derneği'nin koordinasyonu, pek çok kuruluşu ve bilim insanının katkısıyla 2006 yılında tamamlandı. Sekiz farklı canlı grubu için yapılan bu çalışmada bitkiler, kız böcekleri, kelebekler, içsu balıkları, çift yaşamlılar, sürüngenler, kuşlar ve memeliler ile ilgili veriler sentezlendi ve sonuç olarak 305 ÖDA tanımlandı. Doğa Derneği'nin bu çalışmasına daha önce farklı uzman ve kurumlar tarafından hazırlanan Önemli Kuş Alanları, Önemli Bitki Alanları ile deniz kaplumbağası ve Akdeniz foku alanları önemli birer altlık oluşturdu.

Doğa Derneği'nin 2018 yılında başlattığı ÖDA Güncelleme Programı, Türkiye ve dünyadaki paydaşlarla birlikte hareket ederek Türkiye'nin bu hassas ve benzersiz doğal alanlarını derinlemesine araştırmak için hazırlanmıştır.

2018 ÖDA Güncelleme Programı Hedefleri

ÖDA'ların güncellenmesi, izlenmesi ve korunması için ilgili tüm paydaşların yer aldığı bir ağ oluşturmak.

IUCN'in 2016 kriterlerine göre Türkiye'nin ÖDA envanterini ve sınırlarını gözden geçirmek ve güncellemek.

2006 yılından bu yana elde edilen güncel biyolojik çeşitlilik verilerini ÖDA envanterine dahil etmek.

Fotoğraf: Alper Tüydeş

DOĞA DERNEĞİ'NİN UFKU: İnsanı diğer canlılardan ayrı görmediğimiz, eylemlerimizin tüm varlıkları ve aralarındaki ilişkiler üzerindeki etkisini düşünerek yaşadığımız ve sonucunda doğanın korunmasına gerek kalmayan bir kültürü, doğanın kültürünü taşıdığımız bir hayat.

2002 yılında kurulan Doğa Derneği, bu ufka ulaşmak için Önemli Doğa Alanları, Önemli Kuş Alanları ve Kadim Üretim Havzaları başta olmak üzere, dokunabildiği her yerde biyolojik çeşitliliği yaşatmak, doğa haklarını savunmak, doğanın kültürünü taşımak, iyilik ve paylaşımına dayalı ilişkileri çoğaltmak için çalışır. Bu düşünceleri benimseyen herkes; dil, din, ırk cinsiyet veya siyasi görüş ayrımı yapılmadan Doğa Derneği'nin bir parçası, üyesi ve gönüllüsü olabilir. Derneğin, doğa kültürünü kuşaklar arasında taşıyabilmek için kurduğu Doğa Okulu'nun kurslarına ve Yavaş Dükkan ağına katılabilir.

Doğa Derneği'nin ÖDA Güncelleme Programı'na ve diğer çalışmalarına katılmak için lütfen bizimle iletişime geçiniz.

Fotoğraf: Ali İhsan Gökçen

dogadernegi.org

Ayrıntılı bilgi için:
Mimar Sinan Mh. Işılay Saygın Sk.
No:4/3 Konak / İzmir
Tel: 0232 421 21 26
Gsm: 0543 657 66 15

Seferihisar Doğa Okulu
dogaaskina.org

Yavaş Dükkan
yavasdukkkan.net

TÜRKİYE'NİN ÖNEMLİ DOĞA ALANLARI

**MİRAS
COĞRAFYALAR**

Fotoğraf: Ali Şenel

ÖNEMLİ DOĞA ALANI KAVRAMI

Önemli Doğa Alanı (ÖDA) kavramı, hassas ve benzersiz doğal alanları belirlemek üzere kullanılan bir önceliklendirme yaklaşımıdır. Bunun için başta nesli tehlike altında olan ve/veya kısıtlı bir coğrafi yayılışa sahip canlı türleri olmak üzere bir dizi ekolojik gösterge kullanılır. ÖDA'lar, alan korumaya ihtiyaç duyan tür ve habitatların dağılım ve nüfuslarını esas alan standartlar, küresel ölçekte uygulanabilir eşik değerlerine bağlı somut kriterler vasıtasıyla seçilmektedir. Öte yandan, ÖDA'ların belirlenmesinde bir dizi nicel eşik değeri kullanılmaktadır.

Doğa Derneği uzmanlarının da arasında bulunduğu uluslararası bir ekip 2004 yılında Dünya Kuşları Koruma Kurumu (BirdLife International) tarafından yürütülen "Önemli Kuş Alanı" çalışmalarını temel alarak ÖDA kriterlerinin ilk tasarımını ortaya koydu. Ardından, 2016 yılında Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN), ÖDA yöntemini daha da geliştirerek öncelikli alanların belirlenmesi için uluslararası standart olarak kabul etti.

ÖNEMLİ DOĞA ALANI KRİTERLERİ

IUCN'in 2016'da belirlediği yeni standarda göre beş ana ÖDA kriteri ve bir dizi alt kriteri bulunuyor:

- A. Tehlike altındaki biyolojik çeşitlilik
  - A1. Tehlike altındaki türler
  - A2. Tehlike altındaki ekosistem çeşitleri
- B. Dar yayılışlı biyolojik çeşitlilik
  - B1. Dar yayılışlı tekil türler
  - B2. Dar yayılışlı birden fazla türün birlikte bulunması
  - B3. Dar yayılışlı tür toplulukları
  - B4. Dar yayılışlı ekosistem çeşitleri
- C. Ekolojik bütünlük
- D. Biyolojik süreçler
  - D1. Yoğunlaşan türler
  - D2. Ekolojik sığınaklar
  - D3. Çoğalma kaynakları
- E. Sayısal analizler aracılığıyla eşsizlik, benzersizlik

Fotoğraf: Tijen Burultay

TÜRKİYE'NİN ÖNEMLİ DOĞA ALANLARI

305 ÖDA*

Toplam yüzölçümü 20.280.149 hektar

Türkiye'nin %26'sını kaplıyor

Toplam 2996 tür ÖDA kriterlerini sağlayan tür grubu bitkiler

2259 tür ile en çok ÖDA kriterini sağlayan tür grubu bitkiler

En çok ÖDA 73 alan ile Akdeniz Bölgesi'nde

451 tür tüm dünyada sadece Türkiye'de tek bir noktada yaşıyor

*Bu istatistiklerde 2006 ÖDA envanteri esas alınmıştır. Rakamlar ÖDA Güncelleme Programı tamamlandığında değişebilecektir.

Fotoğraf: Mahmut Koyaş